Yliopiston Apteekki

LAUSUNTO

8.11.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
lausuntopyyntö HE 129/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä lääkelain muuttamisesta

Yliopiston Apteekki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto. Esitetyt lakimuutokset tuovat säästöjä valtiontalouteen, mutta samanaikaisesti niillä on negatiivinen vaikutus apteekkitalouteen kahdella tavalla:

1. **Lääkkeiden tukkuhintoja alentavat lakimuutokset pienentävät apteekkien lääkemyyntiä ja myyntikatetta**

Apteekit hankkivat Suomessa lääkkeet lääketukuista kiinteään tukkuhintaan. Apteekkien kate ja lääkkeen kuluttajahinta lasketaan katekertoimilla valtioneuvoston asettaman lääketaksataulukon mukaan.

Lääkkeiden tukkuhintoja alentavat lakimuutokset leikkaavat apteekkien lääkemyyntiä ja lääkemyynnin katetta, mikä edellyttää apteekeilta kustannustason sopeuttamista.

2. **Velvoite tarjota viitehintaputken halvinta ja pitää varastossa viitehintaputken edullisimpia lääkevalmisteita kasvattaa apteekeissa lääkkeiden varastointiin ja toimittamiseen liittyvää työmäärää. Lisäksi uusi velvoite kasvattaa lääkehävikkiä ja sitä kautta apteekin kustannuksia.**

Kysyntä kohdentuu sääntelymuutosten jälkeen entistä voimakkaammin viitehintaputken edullisimpiin lääkevalmisteisiin. Kysynnässä tapahtuu tiheästi muutoksia, koska lääkkeiden hinnat vaihtuvat kahden viikon välein. Tämä tekee apteekkien varastonhallinnasta entistä haasteellisempaa.

Viitehintaputkeen liittyvät sääntelymuutokset kasvattavat riskiä erityisesti halvimpien lääkkeiden saatavuuskatkoihin, mikä vaarantaa potilaiden lääkehoidon jatkuvuuden. Saatavuushäiriöt työllistävät merkittävästi sekä apteekkeja että terveydenhuoltoa, kun potilaalle joudutaan etsimään korvaava lääkehoito.

Viitehintaputken sääntelymuutosten seurauksena lääkehävikin määrä kasvaa. Hintajakson vaihtuessa kahden viikon välein apteekeille jää varastoon myymättömiä lääkkeitä, jotka eivät enää hintajakson vaihtuessa ole viitehintaputken edullisimpia.

On erittäin tärkeää, **että apteekeille asetetaan lakisääteinen oikeus palauttaa lääketukkuun myymättä jääneet lääkevalmisteet** hintojen vaihtuessa. Vastaava käytäntö on voimassa Ruotsin apteekkimarkkinoilla. Ainoastaan edellä mainitun palautusoikeuden avulla apteekit voivat toteuttaa viitehintajärjestelmään suunnitellut uudet velvoitteet kohtuullisin kustannuksin.

Lopuksi

Esitettyjen lääkesäästötavoitteiden vaikutukset apteekkitalouteen ovat hyvin laajoja. Muutokset leikkaavat apteekkien lääkemyyntiä ja lääkemyynnin kannattavuutta sekä kasvattavat apteekkien työmäärää ja lääkehävikkiä.

Apteekkitaloudessa on myös muita vastikään toteutettuja säästötoimenpiteitä, kuten 1.2023 toteutettu apteekkien lääkemyynnin katteiden leikkaus ja vuosina 2024-2025 vaiheittain alkava biologisten lääkkeiden vaihto edullisempiin biosimilaareihin.

Edellä mainitut apteekkitalouden muutokset tulee ottaa kokonaisuudessaan huomioon parhaillaan valmisteilla olevassa hallitusohjelman mukaisessa apteekkitalouden ja -sääntelyn kokonaisuudistuksessa.

Ystävällisin terveisin

Kimmo Virtanen
toimitusjohtaja
Yliopiston Apteekki
kimmo.virtanen@ya.fi
09 5420 4510